

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

UPA 2024/70.2 & 100.2
13. maj 2024
Asii Chemnitz Narup

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at nedsætte en kommission med henblik på indførelse af strafferammer i kriminalloven for Grønland. Kommissionens arbejde forelægges Inatsisartut senest EM2025.

(Medlem af Inatsisartut Kuno Fencker, Siumut)

Forslag til inatsisartutbeslutning om at pålægge Naalakkersuisut at rette henvendelse til rigsmyndighederne med henblik på at iværksætte det nødvendige forberedelsesarbejde, der skal danne grundlag for at indføre en grønlandsk straffelov.

(Medlem af Inatsisartut Anna Wangenheim, Demokraatit)

Landstingsmedlemmerne Kuno Fencker, Siumut, og Anna Wangenheim, Demokraatits, to forslag til Inatsisartutbeslutning gav mulighed for en mere overordnet retspolitisk diskussion under første behandlingen den 16. april.

Det vil vi gerne takke de to forslagsstillere for.

Det blev en spændende debat. Det blev en kærkommen anledning for partierne til at udveksle kriminal- og retspolitiske holdninger og synspunkter. Det blev en debat, der afspejler kompleksiteten i spørgsmålene om forbrydelse, straf, kriminalitetsforebyggelse, samfund og menneskesyn.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Ethvert menneske er ansvarlig for sine handlinger.
Ethvert menneske skal stilles til ansvar for sine handlinger.
Også, når der er tale om lovovertrædelser og forbrydelser.

Syn på det relevante niveau for straf, borgernes retsfølelse og retsbevidsthed er ikke absolutte størrelser. De ændrer sig over tid. Også i vort land/samfund.

Det er denne valgperiodes Inatsisartut-samlinger et godt vidnesbyrd på: Spørgsmålet om lovovertrædelser og forbrydelser, og hvordan de bør sanktioneres, har været diskuteret ofte. Dels på baggrund af de 14 dagsordenspunkter, Naalakkersuisut har fremlagt, og dels på baggrund af de omtrent 10 dagsordenspunkter, fremlagt af medlemmer af Inatsisartut.

Evaluering af kriminallov og retsplejelov

Vores nuværende kriminallov har fungeret siden 2010. Inuit Ataqatigiit er enige i, at der er aktuelt behov for at se den efter i sømmene: Hvordan virker den? Afspejler den befolkningens, fagfolks og politikeres syn og ønsker?

Inuit Ataqatigiit finder det vigtigt, at eventuelle ændringer besluttet på baggrund af en debat, der tager udgangspunkt i fakta. Derfor glæder det os at erfare, at Naalakkersuisoq for justitsområdet allerede har taget skridt til, at Inatsisartut næste forår får et solidt og faktisk grundlagt at evaluere vores kriminallov på. Naalakkersuisoq har indledt et samarbejde med Ilisimatusarfik om en forskningsundersøgelse, hvis resultater vil blive fremlagt i 2025.

Forskning

”Formålet med undersøgelsen er at bidrage til et troværdigt billede af det aktuelle foranstaltningsniveau i Grønland, samt hvorledes den grønlandske befolkning henholdsvis forventer niveauet er, og mener det bør være.” (citater fra Ilisimatusarfiks beskrivelse af undersøgelsen).

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Befolkningen vil blive inddraget i denne undersøgelse. Ifølge undersøgelsens design vil borgere kunne melde sig til at deltage med deres synspunkter, holdninger og ønsker for, hvorledes de mener vi skal reagere over for lovovertrædere. Fra Inuit Ataqatigiit vil vi benytte lejligheden til at opfordre så mange borgere som muligt til at deltage.

Vi ser ligeledes frem til at kunne blive gjort bekendt med fagfolks erfaringer og praksis, samt ønsker for eventuelle justeringer af vores retssystem.

Inuit Ataqatigiit istemmer Lovudvalgets opfordring til, at der forskes endnu mere i forbrydelse og straf herhjemme. Vi ønsker svar på spørgsmål som: Hvordan lykkes man med resocialisering? Hvordan er billedet på recidiv, og hvordan undgår vi, at forbrydelser begås igen og igen af de samme personer? Vi ønsker Naalakkersuisuts reaktion herpå.

Offerrådgivning

Vi ved, at de fleste forbrydelser har ganske voldsomme konsekvenser for offer og dennes pårørende. Når vi ved, at de forbrydelser der begås i vores samfund ofte er ganske alvorlige forbrydelser, så som vold, voldtægter, drab/drabsforsøg og seksuelle overgreb mod børn, så er det ikke vanskeligt at sætte sig ind i de alvorlige traumer det efterlader offeret med. Traumer på krop og sjæl. Vi skylder som samfund at tage hånd om offeret og give vedkommende de bedste muligheder for at sårene heles, og tilliden til medmennesker og til livet som sådan genvindes.

Det er derfor ganske beskæmmende at tænke på, at der aldrig er blevet skabt tilbud om offerrådgivning – selv om kriminalloven har eksisteret siden 2010.

Det haster. Det kan ikke gå hurtigt nok.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

I Inuit Ataqatigiit har vi med fortrøstning konstateret, at arbejdet med at etablere offerrådgivning herhjemme er i gang. Hvad kan Naalakkersuisoq sige om status på dette arbejde?

Vi er ikke mange mennesker i Grønland. Vi lever meget tæt med hverandre. Vi er tråde i hinandens liv, personligt forbundne. Det betyder at et offers pårørende også berøres. Vi bør også række ud til dem. Vi ønsker derfor, at offerrådgivning skal inkludere offerets pårørende og nære venner.

Afslutningsvis

Inuit Ataqatigiit ønsker et trygt samfund, fri for forbrydelser og krænkelser mod andre mennesker. Som sagt indledningsvis, så skal en lovovertræder stilles til ansvar for sin handling.

Hvor der er tale om personfarlig kriminalitet, seksuelle overgreb og voldtægt, har vi – som andre partier her i Inatsisartut – været enige i, at der skal skrappe foranstaltninger til.

Vi accepterer ikke kriminelle handlinger. Vi tager afstand fra dem.

Når det er sagt, har kriminelle også rettigheder. Derfor mener vi, at den kommende evaluering af kriminalloven og retsplejeloven skal nå hele vejen rundt om alle aspekter – også Den frie Kriminalforsorgs kapacitet og eventuelle behov for fornyelse og videreudvikling i arbejdsmetoder.

Med disse bemærkninger slutter vi med at meddele, at vi stemmer for Lovudvalgets ændringsforslag.

Tak for ordet.